

20 lat Polski w Unii Europejskiej

Doświadczenia i wyzwania

**Księga jubileuszowa
Profesor Ewy Pancer-Cybulskiej**

**pod redakcją Ewy Szostak,
Bernadety Baran i Łukasza Olipry**

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2024

Recenzja naukowa

dr hab. Ireneusz Jąźwiński, prof. US

Redakcja wydawnicza

Agnieszka Flasińska

Korekta

Barbara Łopusiewicz

Opracowanie graficzne, skład i łamanie

Małgorzata Myszkowska

Projekt okładki

Beata Dębska

Na okładce wykorzystano zdjęcie z zasobów Adobe Stock

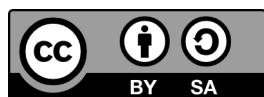
Fotografie w rozdziale „Bardzo osobisty przyczynek do biografii, nie tylko naukowej” pochodzą z archiwum rodziny Jubilatki.

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2024

Nota copyright obowiązuje do 31 maja 2025.

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie wymaga pisemnej zgody Wydawcy

Od 1 czerwca 2025 publikacja dostępna na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-
Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-SA 4.0). Skrócona treść licencji
na <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.pl>

ISBN 978-83-67899-83-3 (dla wersji papierowej)

ISBN 978-83-67899-84-0 (dla wersji elektronicznej)

DOI: 10.15611/2024.84.0

Cytuj jako: Szostak, E., Baran, B. i Olipra, Ł. (red.). (2024). *20 lat Polski w Unii Europejskiej. Doświadczenia i wyzwania. Księga jubileuszowa Profesor Ewy Pancer-Cybulskiej*. Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

ROZWÓJ POLSKICH REGIONÓW W WARUNKACH CZŁONKOSTWA W UNII EUROPEJSKIEJ NA PRZYKŁADZIE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Małgorzata Dziembała

11.1. Wprowadzenie

1 maja 2004 r. Polska uzyskała członkostwo w Unii Europejskiej (UE) z którym, wzorem doświadczeń innych krajów, wiązano wiele korzyści, również dla regionów (Kawecka-Wyrzykowska i Synowiec, 2004a; 2004b). Oczekiwano, że nastąpi przyspieszony rozwój gospodarczy, a zwiększony napływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich (ZIB) przyczyni się do modernizacji polskiej gospodarki. Poszczególne branże także doświadczą określonych korzyści wynikających z ułatwionego dostępu przedsiębiorców do rynku UE. Polska i jej regiony zyskały również znaczne fundusze UE w ramach polityki spójności ukierunkowane m.in. na poprawę stanu infrastruktury, stanu środowiska, rozwiązanie problemów społecznych, podniesienie jakości kapitału ludzkiego, poprawę konkurencyjności przedsiębiorstw i wzmocnienie innowacyjności. Równocześnie wyrażano wiele obaw odnośnie do członkostwa w UE, wskazując potencjalnie negatywne konsekwencje, które mogą się z tym wiązać (Ambroziak i Szyplowska-Porczyńska, 2020; Visvizi i in., 2021). 20-lecie członkostwa Polski w UE stwarza sposobność dokonania podsumowania i wskazania konsekwencji wynikających z funkcjonowania w UE dla polskich regionów, a zarazem identyfikacji przeobrażeń dokonujących się w ich gospodarkach.

Celami rozdziału są przedstawienie wybranych korzyści dla województwa śląskiego odnoszonych w warunkach członkostwa w UE i identyfikacja przeobrażeń dokonujących się w rozwoju województwa śląskiego na tle innych polskich regionów.

Wykorzystano następujące metody badawcze: krytyczną analizę literatury przedmiotu i analizę danych statystycznych. W części pierwszej dokonano identyfikacji zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej województwa śląskiego na tle polskich regionów w warunkach członkostwa w UE. W części drugiej wskazano wymianę handlową tego regionu oraz napływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich. W ostatniej części przedstawiono rolę finansowania z funduszy UE w ramach polityki spójności w rozwoju województwa śląskiego. Całość rozważań zakończono wnioskami.

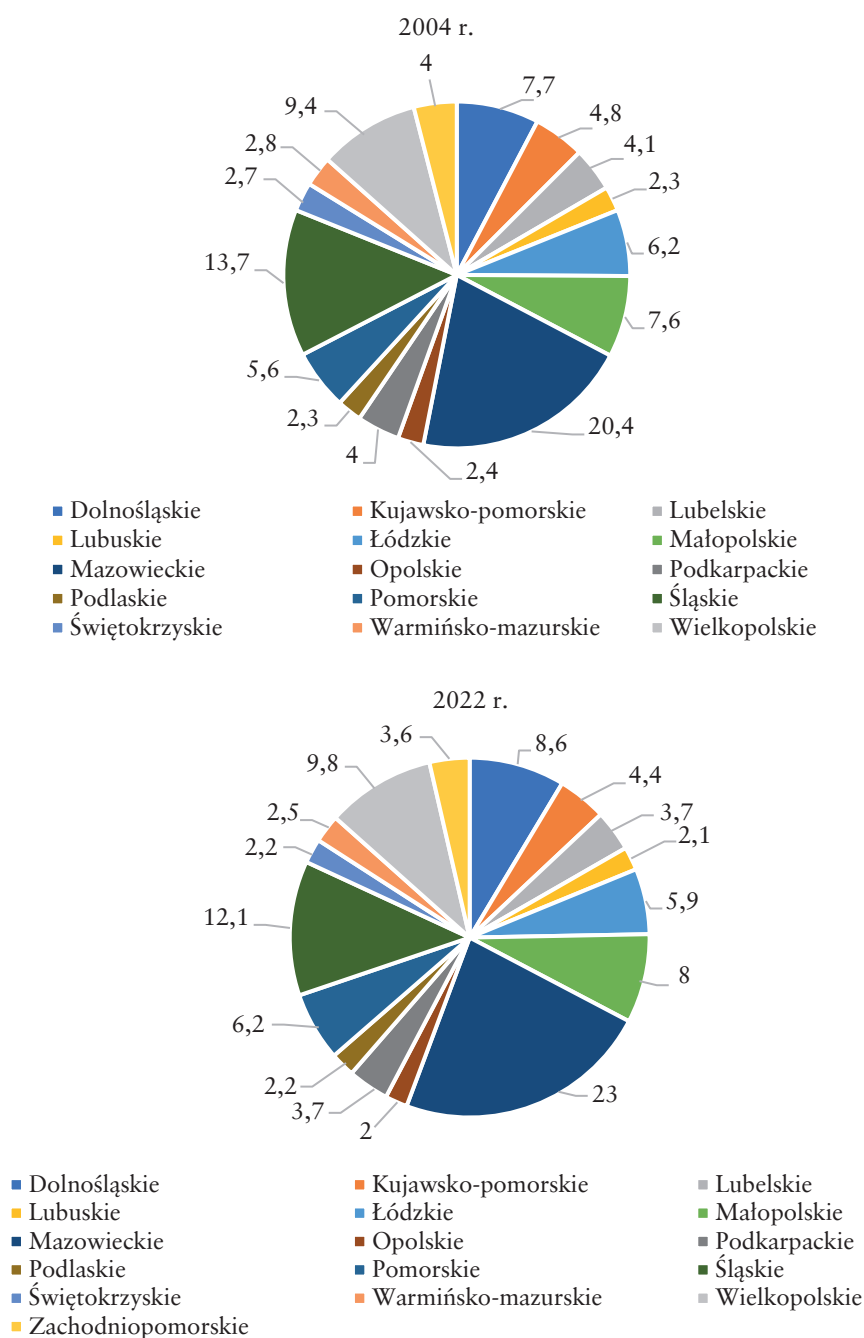
11.2. Rozwój społeczno-gospodarczy województwa śląskiego na tle innych regionów w warunkach członkostwa w UE

Członkostwo w UE wiąże się potencjalnie z wieloma korzyściami dla przystępujących krajów i ich regionów. Województwo śląskie wyróżnia się na tle innych polskich regionów potencjałem gospodarczym, którym dysponuje. Jest on istotny i odzwierciedlony wysokim udziałem, wśród polskich województw, w tworzeniu PKB kraju. W 2004 r. udział województwa śląskiego w PKB kraju wyniósł 13,7%, większy miało tylko województwo mazowieckie (20,4%). Jednakże w ciągu kilkunastu lat w wyniku słabszej dynamiki wzrostu w odniesieniu do innych województw – udział województwa śląskiego w tworzeniu PKB obniżył się w 2022 r. do 12,1%, ponieważ swój potencjał gospodarczy zwiększyły inne województwa. Niemniej jednak pozostaje wciąż jednym z wiodących polskich województw pod względem gospodarczym (rys. 11.1).

Po akcesji do UE odnotowano dynamiczny rozwój Polski i jej regionów. O ile PKB na mieszkańca Polski wyniósł w 2004 r. 24 439 PLN, o tyle w 2022 r. było to 81 093 PLN. W 2004 r. spośród polskich województw najwyższy PKB na mieszkańca odnotowano w województwach: mazowieckim (36 982 PLN), śląskim (27 235 PLN), wielkopolskim (26 140 PLN). W 2022 r. to w województwach: mazowieckim (127 791 PLN), dolnośląskim (90 980 PLN), wielkopolskim (85 867 PLN) i śląskim (85 131 PLN) PKB na mieszkańca był największy (rys. 11.2).

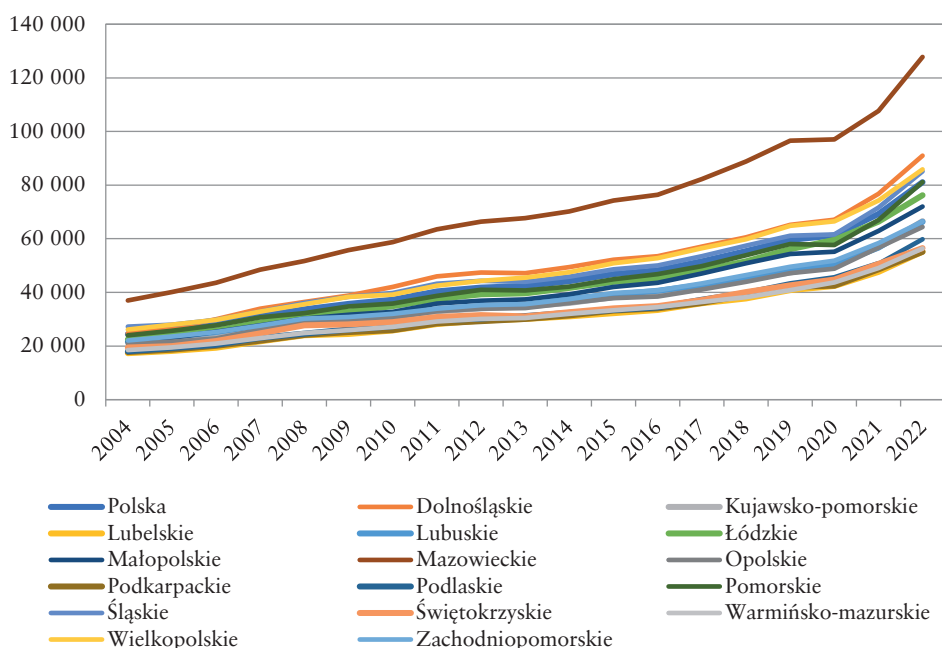
W 2004 r. PKB na mieszkańca w czterech województwach, w tym w województwie śląskim, kształtował się powyżej średniej dla Polski. W 2022 r. już w pięciu województwach PKB na mieszkańca był wyższy aniżeli średnia dla Polski (tab. 11.1).

Członkostwo w UE stało się w pewnym stopniu katalizatorem przeobrażeń postępujących w województwie śląskim za sprawą zwiększonego napływu zagranicznych inwestorów. Nastąpiła także intensyfikacja współpracy zagranicznej tego regionu m.in. dzięki rozwojowi wymiany handlowej przedsiębiorców z partnerami z państw UE.

Rys. 11.1. Udział województw w PKB ogółem w latach 2004 i 2022 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Główny Urząd Statystyczny [GUS], b.d.).

Rys. 11.2. PKB na 1 mieszkańca w Polsce i jej regionach w latach 2004-2022 w PLN (ceny bieżące)

Źródło: opracowano na podstawie (Główny Urząd Statystyczny [GUS], b.d.).

Tabela 11.1. PKB na 1 mieszkańca w województwach w Polsce w latach 2004-2022 w PLN, Polska = 100 (ceny bieżące)

Województwo	Rok								
	2004	2007	2010	2013	2016	2019	2020	2021	2022
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Dolnośląskie	101,1	108,8	112,9	111,5	110,8	109,3	109,6	110,8	112,2
Kujawsko-pomorskie	88,0	86,1	83,0	82,1	81,6	79,6	82,1	82,0	82,1
Lubelskie	70,9	69,9	69,3	71,1	69,4	68,4	69,2	68,7	68,0
Lubuskie	88,7	89,2	85,0	83,6	84,1	81,1	82,0	81,9	81,8
Łódzkie	91,9	92,3	93,7	93,7	93,6	94,1	97,2	95,9	94,0
Małopolskie	88,6	89,0	87,8	88,4	90,5	91,2	90,0	90,8	88,8
Mazowieckie	151,3	155,5	157,8	159,9	158,4	161,9	158,6	155,5	157,6
Opolskie	85,3	83,9	81,9	80,7	79,9	79,1	79,8	81,8	79,4
Podkarpackie	72,6	70,4	69,7	71,1	70,6	70,5	69,4	70,1	68,0

Tabela 11.1, cd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Podlaskie	73,8	74,2	73,4	73,5	71,4	72,2	74,1	73,1	73,8
Pomorskie	98,2	98,6	96,2	96,3	96,9	97,3	94,2	96,6	100,1
Śląskie	111,4	105,5	106,9	103,8	103,7	102,5	100,7	103,4	105,0
Świętokrzyskie	79,6	79,4	77,5	73,5	72,2	71,5	73,1	73,1	69,7
Warmińsko- -mazurskie	75,7	73,8	72,9	71,9	71,7	68,5	71,3	70,9	69,5
Wielkopolskie	107,0	105,5	105,1	107,3	109,4	108,7	108,6	107,2	105,9
Zachodnio- pomorskie	90,3	88,4	85,9	84,0	84,3	83,2	84,6	84,2	81,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Główny Urząd Statystyczny [GUS], b.d.).

11.3. Napływ inwestycji zagranicznych do województwa śląskiego i współpraca zagraniczna po akcesji do UE

Przygotowania danego państwa do członkostwa w UE wiążą się z przyjęciem dorobku prawnego i reguł funkcjonowania gospodarki rynkowej, co zapewnia stabilność warunków prowadzenia działalności gospodarczej. Województwo śląskie jest regionem atrakcyjnym dla inwestorów zagranicznych, a czynnikami o tym decydującymi są: dobry stan rozwoju infrastruktury, dostępność regionu, w tym bliskość portu lotniczego, bogate zasoby ludzkie. Niewątpliwie także obecność Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej stanowi o znacznym zainteresowaniu inwestorów tym regionem. Strefa ta w 2023 r. została uznana za najlepszą w Europie (po raz siódmy) i czwartą na świecie (PAR, 2023). Specjalne strefy ekonomiczne w Polsce stanowiły instrument rozwoju regionalnego i powstały, aby zaktywizować gospodarczo wybrane obszary poprzez przyciągnięcie inwestorów (Dorożyński i Świerkocki, 2022).

W 2005 r. pod względem liczby podmiotów z kapitałem zagranicznym województwo śląskie było trzecim województwem (9,8%), po województwach mazowieckim (32,8%) i dolnośląskim (10,9%). W tymże roku udział kapitału zagranicznego wynosił w tym regionie 8,4% i był większy lub równy w województwach: małopolskim, dolnośląskim, wielkopolskim i mazowieckim. Po 17 latach sytuacja województwa śląskiego w zakresie napływu kapitału zagranicznego zasadniczo się nie zmieniła.

W 2022 r. w regionie tym zlokalizowanych było 8,8% przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym spośród tego rodzaju przedsiębiorstw w Polsce. Większy odsetek tego rodzaju przedsiębiorstw odnotowano w województwach

Tabela 11.2. Działalność gospodarcza przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym w polskich województwach w 2005 roku

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów	Odsetek podmiotów	Kapitał podstawowy			
			ogółem (mln PLN)	krajowy (mln PLN)	zagraniczny (mln PLN)	zagraniczny (%)
Ogółem	16 837	100,0	132 398,0	18 197,8	111 028,3	100,0
Dolnośląskie	1 831	10,9	10 213,4	491,7	9 575,0	8,6
Kujawsko-pomorskie	457	2,7	1 896,5	301,8	1 518,0	1,4
Lubelskie	332	2,0	822,8	109,5	642,1	0,6
Lubuskie	682	4,1	1 444,6	222,6	1 222,0	1,1
Łódzkie	726	4,3	2 941,5	196,0	2 658,8	2,4
Małopolskie	920	5,5	9 905,8	577,0	9 302,1	8,4
Mazowieckie	5 530	32,8	68 668,1	10 283,3	55 997,8	50,4
Opolskie	420	2,5	1 440,4	168,6	1 270,4	1,1
Podkarpackie	271	1,6	1 515,6	177,9	1 258,4	1,1
Podlaskie	100	0,6	267,1	42,9	208,0	0,2
Pomorskie	1 041	6,2	4 523,0	1 597,5	2 918,7	2,6
Śląskie	1 652	9,8	11 142,4	1 636,1	9 295,2	8,4
Świętokrzyskie	148	0,9	2 997,0	91,2	2 902,0	2,6
Warmińsko-mazurskie	268	1,6	688,8	168,1	496,3	0,4
Wielkopolskie	1 385	8,2	10 926,9	698,2	10 218,1	9,2
Zachodniopomorskie	1 074	6,4	3 004,2	1435,6	1 545,3	1,4
						23,3

Źródło: (GUS, 2006, tab. 8) i opracowanie własne.

Tabela 11.3. Działalność gospodarcza przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym w polskich województwach w 2022 roku

Wyszczególnienie	Liczba przedsiębiorstw	Liczba przedsiębiorstw (%)	Kapitał podstawowy				rozproszony
			ogółem (mln PLN)	krajowy (mln PLN)	zagraniczny (mln PLN)	zagraniczny (%)	
Ogółem	22 204	100,0	248 560,3	11 492,2	233 686,0	100,0	3 381,9
Dolnośląskie	2 048	9,2	24 957,3	273,9	24 630,2	10,5	53,2
Kujawsko-pomorskie	475	2,1	3 840,9	132,4	3 692,4	1,6	15,9
Lubelskie	457	2,1	2 121,6	194,8	1 920,3	0,8	6,7
Lubuskie	473	2,1	1 949,5	41,6	1 884,1	0,8	23,7
Łódzkie	888	4,0	6 357,2	115,0	6 232,9	2,7	9,4
Małopolskie	1 683	7,6	7 553,9	490,6	6 909,0	3,0	154,3
Mazowieckie	8 824	39,7	116 093,6	5 227,3	108 252,3	46,3	2 614,1
Opolskie	333	1,5	3 895,9	36,1	3 856,7	1,7	3,2
Podkarpackie	457	2,1	4 027,3	136,3	3 707,0	1,6	183,8
Podlaskie	268	1,2	711,3	13,4	697,9	0,3	0,0
Pomorskie	1 117	5,0	9 725,6	1 612,6	8 095,7	3,5	17,4
Śląskie	1 959	8,8	24 698,6	1 584,5	22 976,2	9,8	137,9
Świętokrzyskie	188	0,8	2 853,8	89,7	2 763,0	1,2	1,1
Warmińsko-mazurskie	152	0,7	1 734,0	27,6	1 706,3	0,7	-
Wielkopolskie	1 986	8,9	25 483,5	656,9	24 667,5	10,6	158,9
Zachodniopomorskie	895	4,0	12 556,3	859,7	11 694,3	5,0	2,3

Źródło: (GUS, 2024, tab. 7) i opracowanie własne.

wielkopolskim (8,9%), dolnośląskim (9,2%) i mazowieckim (39,7%). W województwie śląskim zlokalizowano 9,8% kapitału zagranicznego, większy udział odnotowano w województwach wielkopolskim, dolnośląskim i mazowieckim (ponad 46% w 2022 r.) (tab. 11.2 i 11.3). W 2022 r. kapitał zagraniczny ulokowany w województwie śląskim pochodził przede wszystkim z Niemiec (7708,3 mln PLN), Luksemburga (4833,1 mln PLN), Włoch (2546,7 mln PLN) i Korei Południowej (2020,3 mln PLN) (GUS, 2024, tab. 18).

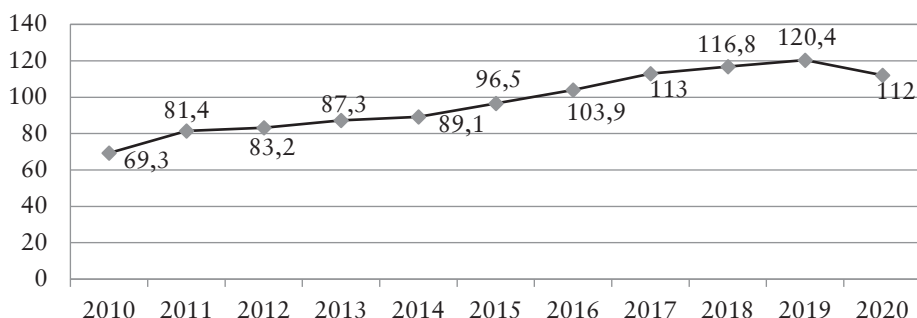
Po akcesji do UE nastąpił dynamiczny rozwój wymiany handlowej Polski (Suska, 2021), poszukiwano również nowych rynków dla dalszej ekspansji zagranicznej, tym samym wzmacniając proces internacjonalizacji. Jednakże stopień zaangażowania poszczególnych regionów w ekspansję zagraniczną, a także ich aktywność na poszczególnych rynkach są zróżnicowane. Potencjał eksportowy województwa śląskiego jest znaczny na tle innych polskich regionów. Głównym odbiorcą eksportu z województwa śląskiego są Niemcy (z udziałem 24,4%), Czechy (10,8%), Włochy (10,5%), Francja (6,4%), Słowacja (5,2%), Wielka Brytania (5,0%), Hiszpania (4,3%), Węgry (3,5%), Austria (3,0%), Rumunia (2,4%), stanowiące 10 najważniejszych rynków eksportowych w 2019 r. (PwC, 2021, s. 18).

W 2020 r. głównymi partnerami handlowymi województwa śląskiego były: Niemcy (24,5%), Czechy (11,6%), Włochy (9,3%), Słowacja (5,8%), Francja (5,4%), Wielka Brytania (4,1%), Hiszpania (3,8%), Węgry (3,8%), Austria (2,8%), Niderlandy (2,6%), Rumunia (2,3%) (PwC, 2021, s. 19).

Jak wynika z przedstawionych danych, to kraje UE są najważniejszymi partnerami eksporterów z województwa śląskiego. Obserwuje się także silną koncentrację realizowanego eksportu, ponieważ na 10 najważniejszych rynków eksportowych przypada prawie 3/4 wartości sprzedaży, a dla Polski jest to 2/3 (PwC, 2021, s. 21).

Wielkość eksportu z województwa śląskiego stopniowo rosła w latach 2010-2020. O ile w 2010 r. wyniosła 69,3 mld PLN, o tyle w 2019 r. było to 120,4 mld PLN. W prognozie na 2020 r. podano kwotę 112 mld PLN (rys. 11.3). Jednakże udział województwa śląskiego w eksporcie z Polski stopniowo maleje, gdyż w 2010 r. stanowił 14,4%, w 2015 r. 12,9%, by w 2019 r. wynieść 12%, a w 2020 r. prognozowano spadek udziału do 10,7% (PwC, 2021, s. 84-85).

Członkostwo w UE przyczyniło się do dynamicznego wzrostu eksportu z województwa śląskiego. Zarówno napływ ZIB, jak i rozwój eksportu wspierają modernizację gospodarki tego regionu. Po akcesji Polska i jej poszczególne regiony zyskały dostęp do funduszy UE w ramach polityki spójności.

Rys. 11.3. Wartość eksportu z województwa śląskiego w latach 2010-2020 (2020 r. prognoza) w mld PLN

Źródło: (PwC, 2021, s. 85).

11.4. Fundusze UE dla województwa śląskiego w ramach polityki spójności

Ważnym aspektem członkostwa w UE stał się dostęp do instrumentów polityki spójności: funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności uruchamianych w ramach programów o charakterze horyzontalnym i programów skierowanych do poszczególnych regionów Polski, w tym do województwa śląskiego.

W każdym okresie programowania wielkość przeznaczanych środków finansowych z funduszy UE dla tego regionu, a zarazem kierunki dokonywanych interwencji były zróżnicowane. Po uzyskaniu członkostwa Polsce przyznano fundusze UE na okres 2004-2006. Środki UE kierowane były do wszystkich polskich regionów w ramach jednego programu operacyjnego, tzw. ZPORR – Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Rozdystrybucowanie funduszy UE pomiędzy polskie województwa przedstawiono w tab. 11.4. Największą alokację środków z funduszy strukturalnych przyznano województwu mazowieckiemu (299,9 mln EUR), a następnie województwu śląskiemu (279,8 mln EUR), co stanowiło odpowiednio 10,86 i 10,14% całości alokacji środków dla polskich województw.

Priorytety, które w ramach ZPORR były realizowane, sformułowano jak następuje (Zintegrowany Program Operacyjny..., s. 446).

1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów.
2. Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach.
3. Rozwój lokalny.
4. Pomoc techniczna.

Tabela 11.4. Indykatory podział środków funduszy strukturalnych na województwa w latach 2004-2006

Wyszczególnienie	Fundusze strukturalne		
	mln EUR	%	na mieszkańca (Polska = 100)
Dolnośląskie	223,6	8,10	105,37
Kujawsko-pomorskie	142,0	5,14	94,65
Lubelskie	201,0	7,28	126,17
Lubuskie	82,5	2,99	112,75
Łódzkie	157,1	5,69	83,44
Małopolskie	185,2	6,71	80,00
Mazowieckie	299,9	10,86	82,67
Opolskie	76,8	2,78	99,33
Podkarpackie	192,0	6,96	126,17
Podlaskie	110,0	3,98	126,17
Pomorskie	159,6	5,78	101,35
Śląskie	279,8	10,14	80,99
Świętokrzyskie	133,1	4,82	141,06
Warmińsko-mazurskie	182,0	6,59	173,49
Wielkopolskie	196,0	7,10	81,52
Zachodniopomorskie	140,0	5,07	112,96
Ogólnie	2760,7	100	100
Transport publiczny w aglomeracjach	167,9		
Pomoc techniczna	39,9		
Polska	2968,5		

Źródło: (Zintegrowany Program Operacyjny..., s. 484).

W kolejnej perspektywie finansowej 2007-2013 wielkość funduszy UE dla polskich regionów w ramach regionalnych programów operacyjnych (RPO) była znaczna. Wielkość alokacji dla województwa śląskiego na ten 7-letni okres wyniosła 1 747 104 507 EUR z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) (Regionalny Program Operacyjny..., 2011, s. 158). Fundusze te kierowane były na realizację sformułowanych priorytetów rozwojowych tego regionu. Największe środki przeznaczono na realizację priorytetu dotyczącego rozwoju transportu, a następnie na rozwój miast. Istotnym kierunkiem wsparcia stały się B + R, innowacje i przedsiębiorczość (tab. 11.5).

Tabela 11.5. Cel główny Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 i priorytety wraz z alokacją finansową EFRR

Cel główny RPO	Priorytet	Alokacja EFRR (EUR)
Stymulowanie dynamicznego rozwoju, przy wzmocnieniu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu	Badania i rozwój technologiczny (B + R), innowacje i przedsiębiorczość	296 238 553
	Spółczesność informacyjna	150 000 000
	Turystyka	110 420 000
	Kultura	53 274 150
	Środowisko	180 678 600
	Zrównoważony rozwój miast	312 802 445
	Transport	460 254 825
	Infrastruktura edukacyjna	82 480 000
	Zdrowie i rekreacja	57 759 000
	Pomoc techniczna	43 196 934

Źródło: (Regionalny Program Operacyjny..., 2011, s. 61, 160).

Tabela 11.6. Osie priorytetowe RPO WSL 2014-2020 i alokacja z funduszy UE

Oś priorytetowa	Alokacja (EUR)
I. Nowoczesna gospodarka	153 605 658
II. Cyfrowe Śląskie	104 380 000
III. Konkurencyjność MŚP	329 973 335
IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna	831 776 037
V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów	197 237 836
VI. Transport	458 666 618
VII. Regionalny rynek pracy	214 735 518
VIII. Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy	177 535 382
IX. Włączenie społeczne	278 065 979
X. Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna	338 351 522
XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	189 708 756
XII. Infrastruktura edukacyjna	84 900 493
XIII. Pomoc techniczna	118 000 000

Źródło: (Zarząd Województwa Śląskiego, 2023, s. 416-417).

W kolejnej perspektywie finansowej 2014-2020 województwu śląskiemu przyznano prawie 3,47 mld EUR, co stanowiło ok. 11% alokacji na programy

regionalne wszystkich 16 polskich województw. Każdy program regionalny finansowany był z dwóch funduszy UE: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego (RPO WSL) 2014-2020 fundusze te wspierały 13 obszarów wsparcia (Serwis Regionalnego Programu..., b.d. b) (tab. 11.6). Udział poszczególnych funduszy w finansowaniu RPO był następujący: EFRR 61%, Europejski Fundusz Społeczny 24%, a pozostały udział stanowił wkład krajowy (Serwis Regionalnego Programu..., b.d. a).

11.5. Zakończenie

Członkostwo w UE stanowiło ogromną szansę dla Polski i jej regionów na przyspieszenie rozwoju gospodarczego i modernizację gospodarek w wymiarze ekonomiczno-społecznym. Polskie województwa, w tym województwo śląskie, szansę tę zdecydowanie wykorzystały, co wykazała przeprowadzona analiza. W warunkach członkostwa w UE PKB na mieszkańca w województwie śląskim zdecydowanie wzrósł, kształtując się powyżej średniej dla Polski. Otwarcie rynków na kraje UE spowodowało wzrost eksportu przedsiębiorstw z województwa śląskiego, w szczególności do krajów UE 15 i najbliższych sąsiadów – nowych państw członkowskich, oraz intensyfikację wzajemnych kontaktów i powiązań handlowych. Członkostwo w UE sprzyjało także napływowi ZIB, z którymi wiąże się często napływ wiedzy i technologii do regionu. Fundusze UE, które były kierowane do województwa śląskiego, odegrały istotną rolę, wspierając nie tylko rozwój różnorodnej infrastruktury, ale także przemiany gospodarcze dokonujące się w regionie. Perspektywa finansowa 2021-2027 stworzyła nowe możliwości dla finansowania projektów istotnych dla rozwoju województwa śląskiego.

Literatura

- Ambroziak, A. A. i Szypulewska-Porczyńska, A. D. (red.). (2020). *Polska w Unii Europejskiej – od stowarzyszenia do piętnastolecia członkostwa. Monografia jubileuszowa dedykowana profesor Elżbiecie Kaweckiej-Wyrzykowskiej*. Oficyna Wydawnicza SGH. https://www.researchgate.net/publication/343050167_Polska_w_Unii_Europejskiej_Od_stowarzyszenia_do_pietnastolecia_czlonkostwa_title_in_English_Poland_in_the_European_Union_From_association_to_fifteen_years_of_membership
- Dorożyński, T. i Świerkocki, J. (2022). *Specjalne strefy ekonomiczne w Polsce*. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. https://wydawnictwo.uni.lodz.pl/wp-content/uploads/2022/09/Dorozynski_Swierkocki_Specjalne_strefy-.pdf
- Główny Urząd Statystyczny [GUS]. (2006). *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2005 r.* <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wy->

- niki-finansowe/przedsiębiorstwa-niefinansowe/dzialalnosc-gospodarcza-przedsiębiorstw-z-kapitałem-zagranicznym-w-2022-roku,4,18.html
- Główny Urząd Statystyczny [GUS]. (2024). *Działalność gospodarcza przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym w 2022 r. Tablice w formacie XLSX*. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/przedsiębiorstwa-niefinansowe/dzialalnosc-gospodarcza-przedsiębiorstw-z-kapitałem-zagranicznym-w-2022-roku,4,18.html>
- Główny Urząd Statystyczny [GUS]. (b.d.). Bank Danych Lokalnych. Pobrano 25 maja 2024 z <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/temat>
- Kawecka-Wyrzykowska, E. i Synowiec, E. (red.). (2004a). *Polska w Unii Europejskiej*. Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego.
- Kawecka-Wyrzykowska, E. i Synowiec, E. (red.). (2004b). *Unia Europejska*. Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego.
- PAP. (2023). *Two Polish Economic Zones in Top 10 of fDi Intelligence Global Ranking*. <https://www.pap.pl/en/news/two-polish-economic-zones-top-10-fdi-intelligence-global-ranking>
- PwC. (2021). *Województwo śląskie – kierunek: eksport. Raport końcowy*. https://invest-in-silesia.pl/images/%C5%9A%C4%84SKIE_Kierunek%20eksport_raport%20ko%C5%84cowy_PL_calosc.pdf
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013. (2011). https://dzienniki.slask.eu/WDU_S/2012/542/Zalacznik1.pdf
- Serwis Regionalnego Programu Województwa Śląskiego. RPO WSL 2014-2020. (b.d. a). *Finansowanie*. Pobrano 29 maja 2024 z: <https://rpo.slaskie.pl/czytaj/finansowanie>
- Serwis Regionalnego Programu Województwa Śląskiego. RPO WSL 2014-2020. (b.d. b). *Podstawowe informacje*. Pobrano 29 maja 2024 z: https://rpo.slaskie.pl/czytaj/Podstawowe_informacje
- Suska, M. (2021). Trade in Goods Between Poland and Other EU Member States. W: A. A. Ambroziak (red.), *Poland in the European Union. Report 2021*. SGH Publishing House. https://www.researchgate.net/publication/354891036_Poland_in_the_European_Union_Report_2021
- Visvizi, A. Matysek-Jędrych, A. i Mroczek-Dąbrowska, K. (red.). (2021). *Poland in the Single Market. Politics, Economics, the Euro*. Routledge.
- Zarząd Województwa Śląskiego. (2023). *Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020*. https://rpo.slaskie.pl/dokument/rpo_wsl_2014_2020_v10
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006. Załącznik do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z 1 lipca 2004 r. (Dz. U. nr 166, poz. 1745). <https://www.katowice.uw.gov.pl/wydzial/wydzial-rozwoju-i-wspolpracy-terytorialnej/zporr-podstawowe-informacje>

ROZWÓJ POLSKICH REGIONÓW W WARUNKACH CZŁONKOSTWA W UNII EUROPEJSKIEJ NA PRZYKŁADZIE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Streszczenie: 1 maja 2004 r. Polska uzyskała członkostwo w Unii Europejskiej, z którym, wzorem doświadczeń innych krajów, wiązano wiele korzyści, również dla regionów. Celem rozdziału jest przedstawienie wybranych korzyści dla województwa śląskiego odnoszonych w warunkach członkostwa w UE i identyfikacja zmian dokonujących się w rozwoju tego województwa na tle innych polskich regionów. Po akcesji do UE PKB

na mieszkańca w województwie śląskim zdecydowanie wzrósł, kształtując się powyżej średniej dla Polski. Łatwiejszy dostęp do rynków unijnych wpłynął na wzrost eksportu przedsiębiorstw z województwa śląskiego. Członkostwo w UE sprzyjało napływowi zagranicznych inwestycji bezpośrednich, z którymi wiąże się często transfer wiedzy i technologii. Istotną rolę w rozwoju województwa śląskiego odegrały także fundusze unijne.

Słowa kluczowe: region, fundusze UE, rozwój regionalny, polityka spójności UE

DEVELOPMENT OF POLISH REGIONS UNDER CONDITIONS OF MEMBERSHIP IN THE EUROPEAN UNION ON THE EXAMPLE OF THE SILESIAN VOIVODESHIP

Abstract: On 1 May 2004, Poland became a member of the European Union, which, following the experience of other countries, brought many benefits, also for the regions. The aim of this paper is to present selected benefits for the Silesian Voivodship under the conditions of EU membership and to identify changes in the development of the Silesian Voivodship compared to other Polish regions. After accession to the EU, the GDP per inhabitant in the Silesian Voivodeship increased substantially, and is above the average for Poland. Easier access to markets in EU countries has led to an increase in exports by companies from the Silesian Voivodeship. EU membership was conducive to the inflow of foreign direct investment, which is often associated with the transfer of knowledge and technology. EU funds, which were directed to the Silesian Voivodeship, also played a significant role in its development.

Keywords: region, EU funds, regional development, EU cohesion policy

JEL Classification: R10, R11, R50

DOI: 10.15611/2024.84.0.11

Dr hab. Małgorzata Dziembala, prof. UE

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach,
Katedra Międzynarodowych Stosunków Ekonomicznych
e-mail: malgorzata.dziembala@ue.katowice.pl
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8992-8627>

Zainteresowania naukowe: polityka ekonomiczna UE, w tym polityka spójności, innowacyjność i międzynarodowa współpraca regionów, procesy integracyjne w UE i na świecie.